

Teoria sociològica macro**2013/2014**

Codi: 101126

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500262 Sociologia	OB	3	1

Professor de contacte

Nom: Jordi Tena Sanchez

Correu electrònic: Jordi.Tena@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: Sí

Algun grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Es recomana haver cursat "Fonaments de Sociologia", "Pensament Sociològic Contemporani" i, sobretot, "Teoria Sociològica Micro". En general, es pressuposa un mínim coneixement dels clàssics de la sociologia i de les principals escoles de pensament sociològic del segle XX, així com dels fonaments de la teoria de l'acció, de la racionalitat i de la microsociologia.

Objectius

Tal i com revela l'èmfasi en les competències d'adquisició de coneixements, la teoria sociològica hauria de contribuir significativament a perfilar el mapa conceptual bàsic dels estudiants. Amb aquesta finalitat articula dos criteris pedagògics diferents: aquesta assignatura introdueix les principals aportacions teòriques a la sociologia que estan vigents avui en dia, i ho fa de forma sistemàtica (donat que els aspectes històrics ja han estat estudiats a "Fonaments de Sociologia" i a "Pensament Sociològic Contemporani").

Concretament, a "Teoria Sociològica Macro" s'estudiaran els fonaments teòrics de l'estudi dels fenòmens macrosocials a partir de l'allò estudiat sobre fenòmens microsocials a "Teoria Sociològica Micro", les diferents teories al respecte, les principals aportacions teòriques a aquest camp que han permès l'acumulació de coneixement científic-social i han estat fèrtils des del punt de vista empíric, així com els principals descobriments de les mateixes a la recerca en ciències socials.

Competències

Sociologia

- Aplicar els conceptes i els enfocaments de la teoria sociològica, especialment les explicacions de les desigualtats socials entre classes, entre gèneres i entre grups ètnics, a la posada en pràctica de les polítiques públiques i a la resolució de les situacions de conflicte.
- Avaluar la qualitat del propi treball.
- Demostrar que es comprenen les anàlisis dels fenòmens socials presentades en llengua anglesa, i observar-ne els punts forts i febles.
- Descriure els fenòmens socials de manera teòricament rellevant i tenint en compte la complexitat dels factors implicats, de les seves causes i dels seus efectes.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.

- Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Avaluar la qualitat del propi treball.
2. Comparar els enfocaments teòrics sobre els fenòmens macrosociològics i microsociològics.
3. Definir els principals conceptes microsociològics i macrosociològics.
4. Demostrar que es comprenen les anàlisis dels fenòmens socials presentades en llengua anglesa, i observar-ne els punts forts i febles.
5. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
6. Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
7. Distingir els fenòmens socials subjacents a unes polítiques o a uns conflictes determinats.
8. Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.
9. Reconèixer les implicacions sociològiques de diversos debats intel·lectuals (sobre el subjecte, l'acció, l'ordre social, el llenguatge, etc.).
10. Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
11. Utilitzar els enfocaments de la sociologia per observar l'efecte d'aquestes polítiques o el desenllaç d'aquests conflictes.

Continguts

1. Introducció als fenòmens macro

1.1. Els fenòmens socials: tipus

1.2. Modalitats d'explicació en ciències socials. Individualisme metodològic, vaixell de Coleman i mecanismes socials.

1.3. Mecanismes d'interacció i composició d'accions individuals.

Lectura obligatòria

Hedström, P. (2006): "La explicación del cambio social: un enfoque analítico", J.A. Noguera (2010): Teoría Sociológica Analítica. Madrid: CIS. Disponible al Campus Virtual.

2. Normes socials

2.1. Concepte, tipus i principals definicions formals

2.1.1. Les normes socials en la teoria de l'elecció racional estàndard

2.1.2. La tipologia de normes de Cristina Bicchieri

2.1.3. La tipologia de normes de Jon Elster

2.2. Emergència, manteniment i desaparició.

Lectura obligatòria

Noguera, J.A. i Tena-Sánchez, J. (2013): "Normes socials, morals i quasi-morals", Jon Elster. Un teòric social analític. Barcelona: UOC. Disponible a copisteria.

3. Emocions

- 3.1. Què són les emocions.
- 3.2. El model de conducta basada en l'emoció.
- 3.3. El model d'acció emocional.

Lectura obligatòria

Elster, J. (2010 [2007]): "Emociones", La explicación del comportamiento social. Barcelona: Gedisa. Disponible a copisteria.

Lectura obligatòria del seminari dels temes 1, 2 i 3

Tena-Sánchez, J. (2013): "The Electoral Impact of the 3/11 Terrorist Attacks in Madrid. The Explanatory Mechanisms". A premsa. Disponible al Campus Virtual.

4. Racionalitat Cognitiva

- 4.1. La teoria de la racionalitat cognitiva de R. Boudon

Lectura obligatòria

Boudon, R. (2006): "El homo sociologicus. Ni idiota racional ni irracional ", Noguera, J.A. (ed.) (2010): Teoría Sociológica Analítica. Madrid: CIS. Disponible al Campus Virtual.

5. Aportacions de les ciències naturals

- 5.1. El reduccionisme (i els seus perills)
- 5.2. Aportacions de la fisiologia i la neurociència
- 5.3. L'estudi de les creences en fenòmens paranormals: els "visitants de dormitori"
- 5.4. Ciència cognitiva i biologia i psicologia evolucionàries
 - 5.4.1. A. Fiske i les quatre formes elemental de sociabilitat.
 - 5.4.2. P. Boyer i l'estudi de les creences religioses.
- 5.5. Fast and frugal heuristics

Lectures obligatòries

Elster, J. (2010 [2007]): "Lecciones de las ciencias naturales" i "Fisiología y neurociencia", La explicación del comportamiento social. Barcelona: Gedisa. Disponible a copisteria.

Gigerenzer, G. (2008 [2007]): "Reacciones instintivas" i "Por qué las buenas intuiciones no deberían ser lógicas", Decisiones Instintivas. Barcelona: Ariel. Disponible a copisteria.

Lectures obligatòries del seminari dels temes 4 i 5

Tena-Sánchez, J., Noguera, J.A., León, F.J. (2013): "Is there an "informative" function of law? An on-line experimental test". A premsa. Disponible al Campus Virtual.

León, F.J., Noguera, J.A., Tena-Sánchez, J. (2012): "How much would you like to pay: Trust, reciprocity and prosocial motivations in El Trato", Social Science Information, 51 (3): 389-417. Disponible al Campus Virtual.

6. Simulació multi-agent, xarxes socials i difusió

6.1. Models de Simulació multi-agent

6.2. Xarxes socials i mons petits

6.3. La força dels vincles dèbils: M. Granovetter.

6.4. Influència social. Difusió de creences i valors. Mecanismes típics.

6.4.1. Influència social, ignorància plural i cascades informacionals

6.5. Profecies que es compleixen a elles mateixes i "profecies suïcides"

6.6. Teories del llindar i la massa crítica

6.7. Aplicacions: difusió d'innovacions, difusió de rumors, homofília i diversitat social, segregació social, divorci, consum cultural, etc.

Lectures obligatòries

Revisar la darrera part del text de Hedström del tema 1

Ball, P. (2008 [2004]): "Que pequeño es el mundo" i "Tejiendo la red", Masa crítica. Cambio, caos y complejidad. Madrid: Turner. Fondo de Cultura Económica. Disponible a copisteria.

Granovetter, M. (1973): "La fuerza de los lazos débiles. Revisión de la teoría reticular", Requena, F. (2003): Análisis de redes sociales. Madrid: CIS. Disponible a copisteria.

Elster, J. (2010 [2007]): "Formación colectiva de creencias", La explicación del comportamiento social. Barcelona: Gedisa. Disponible a copisteria.

Schelling, T. (1989 [1978]): "La masa crítica, las propinas y los limones", Micromotivos y macroconducta. Fondo de cultura económica. Disponible a copisteria.

Coleman, J., Katz, E., Menzel, H. (1957): "La difusión de una innovación entre los médicos", Requena, F. (2003): Análisis de redes sociales. Madrid: CIS. Disponible a copisteria.

Schelling, T. (1989 [1978]): "La clasificación y la mezcla: la raza y el sexo", Micromotivos y macroconducta. Fondo de cultura económica. Disponible a copisteria.

7. Conseqüències no intencionades de l'acció i subproductes

7.1. Conseqüències no intencionades de l'acció.

7.2. Estats que són essencialment subproductes.

Lectures obligatòries

Elster, J. (2010 [2007]): "Consecuencias indeliberadas", La explicación del comportamiento social. Barcelona: Gedisa. Disponible a copisteria.

Elster, J. (1988): "Estados que son esencialmente subproductos", Uvas amargas. Barcelona: Península. Disponible a copisteria.

8. Confiança i capital social

8.1. Confiança

8.2. Capital Social

8.2.1. Definicions culturalistes. Problemes.

8.2.2. Definicions estructurals. Problemes.

Lectures obligatòries

Elster, J. (2010 [2007]): "Confianza", La explicación del comportamiento social. Barcelona: Gedisa. Disponible a copisteria.

9. Poder, desigualtat i jerarquies

9.1. Jerarquies: principals tipus

9.2. El concepte de poder: tipus i característiques

9.2.1. El conceptes de poder de J. Searle, P. Bourdieu i M. Foucault

9.3. Jerarquies d'estatus: el model Manzo-Baldassarri.

9.4. El concepte de desigualtat: tipus i implicacions normatives.

9.5. Estructures d'oportunitat.

9.5.1. El model de competició per les vacants de White

9.5.2. Desigualtats laborals per raó de sexe als EEUU

9.5.3. El model de desigualtats educatives de G. Manzo.

Lectures obligatòries

No hi ha lectura obligatòria d'aquest tema.

10. Conflicte

10.1. Concepte i tipus

10.2. Aproximacions acadèmiques tradicionals

10.2.1. Pluralitat de disciplinària

10.2.2. Aproximacions macro i micro

10.3. Dos exemples de conflicte grupal: conflicte ètnic i de classe

10.4. Intents de síntesi

10.4.1. Del conflicte interpersonal al grupal: el model de R. Gould

10.4.2. El conflicte de classe: A. Przeworski

10.4.3. Conflicte violent i dinàmiques endògenes en les guerres de guerrilles: : S. Kalyvas

Lectures obligatòries

No hi ha lectura obligatòria d'aquest tema.

11. Marxisme analític

11.1. Marxisme analític

11.2. Explotació

Lectures obligatòries

Roemer, J. (1989): "¿Deberían interesarse los marxistas por la explotación?", " El marxismo: una perspectiva analítica. México: Fondo de Cultura Económica. Disponible a copisteria.

12. Institucions i organitzacions

12.1. Institucionalisme i neoinstitucionalisme

12.1.1. El nou institucionalisme en les diferents CCSS

12.1.2. Disseny i canvi institucional

12.2. Institucions i organitzacions

12.2.1. Confiança en institucions: el problema del principal i l'agent

12.2.2. El problema de la segona millor alternativa

12.3. Teoria de la decisió social.

12.3.1. Vot, negociació i deliberació.

12.3.2. Principals paradoxes

12.4. L'ontologia de les institucions de J. Searle

12.5. La teoria del procés de canvi econòmic de D. North

12.6. Sociologia macrohistòrica

Lectures obligatòries

Elster, J. (2010 [2007]): "Organizaciones e instituciones", La explicación del comportamiento social. Barcelona: Gedisa. Disponible a copisteria.

Searle, J. R. (2006 [2005]): "¿Qué es una institución?", Revista de derecho político, 66: 89-120. Disponible al Campus Virtual.

Metodologia

L'assignatura s'estructurarà en base a quatre tipus d'activitats:

1. Exposició i comentari dels continguts del programa a classe, per part del professorat (amb participació i discussió crítica dels estudiants).
2. Pràctiques consistents en seminaris de lectura de textos o, eventualment, exercicis d'aplicació de teories i altres activitats.
3. Tutories fora de l'aula, segons l'horari establert.
4. Activitats autònomes per part dels estudiants: lectura de textos i, eventualment, redacció de treballs i exercicis, etc.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Exposició i discussió de continguts	42	1,68	2, 3, 4, 9

Pràctiques: seminaris de lectura de textos, exercicis d'aplicació de teories, i altres activitats	14	0,56	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 11
Tipus: Supervisades			
Tutories	14	0,56	1, 2, 3, 5, 6, 7, 9, 11
Tipus: Autònomes			
Estudi	14	0,56	1, 2, 3, 5, 6, 8, 9
Lectura de textos	35	1,4	1, 2, 3, 4, 5, 8, 9
Redacció de treballs i exercicis	21	0,84	1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10

Avaluació

L'avaluació continuada consisteix en dos exàmens parcials (el primer tindrà lloc durant els mesos d'octubre o novembre en horari de classe, i el segon el dia i hora fixat per la Facultat). Els exàmens seran principalment tipus test, tot i que poden contenir alguna pregunta de resposta breu. En els exàmens es pot preguntar per qüestions explicades a classe i a les lectures obligatòries.

Cadascun dels dos exàmens val un 50% de la nota de l'assignatura. Per superar l'assignatura en l'avaluació continuada s'han de fer els dos exàmens, treure un mínim d'un 3 en cadascun d'ells i sumar 10 punts entre els dos (una mitjana de 5).

No presentar-se a algun dels exàmens o a cap dels dos contarà com a "no presentat" a l'avaluació continuada, mentre que presentar-s'hi i sumar menys de 10 punts entre els dos o menys de 3 en un d'ells implica suspendre l'assignatura a l'avaluació continuada.

En cas de suspendre o no presentar-se a l'avaluació continuada, es té dret a reavaluació. La reavaluació consisteix en un examen de les mateixes característiques que els anteriors, que es realitzarà en el dia i l'hora fixats per la Facultat i on entrarà tota la matèria del curs. Les persones matriculades al Grau i que hagin suspès o abandonat l'avaluació continuada (que hagin fet un dels dos exàmens), només podran aspirar a treure un 5 en aquest examen. Les persones matriculades a la Llicenciatura o que no hagin fet cap dels dos exàmens seran qualificades amb la nota que obtinguin.

Els exàmens s'han de fer en el dia i l'hora fixat. Només podran fer l'examen en un altre moment les persones que aportin un document mèdic que certifiqui que, el dia i l'hora de l'examen, no estaven en condicions de fer-lo. En principi, treballar el dia i l'hora de l'examen no atorga dret a fer-lo en un altre moment, a no ser que s'acrediti degudament que la presència a la feina aquell dia i a aquella hora era imprescindible.

Copiar o plagiar suposa suspendre l'assignatura, a banda de les mesures disciplinàries que la Facultat estimi aplicar. Està prohibit utilitzar aparells electrònics (com mòbils) durant els exàmens. Tenir-los encesos es considerarà copiar.

L'assistència a classe no és obligatòria, qui decideix assistir-hi ha de mantenir una conducta que no dificulti el normal funcionament de la classe.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Exàmens	100%	10	0,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11

Bibliografia

La següent llista de bibliografia no es exhaustiva. Es tracta, més aviat, de treballs que poden ajudar l'alumne a aclarir aquells aspectes amb els que tingui dificultats. Qui vulgui aprofundir encara més en algun tema pot adreçar-se directament a mi.

Referències generals

Elster, J. (2010): La explicación del comportamiento social. Barcelona: Gedisa.

Hedström, P. (2005): Dissecting the social. Cambridge: Cambridge University Press.

Hedström, P. i Bearman, P. (2009): The Oxford handbook of analytical sociology. Oxford: Oxford University Press. Disponible al Campus Virtual.

Tema 1

Revisar les lectures de Teoria Micro sobre aquestes qüestions.

Tema 2

La tipologia d'Elster la teniu a:

Elster, J. (2010): La explicación del comportamiento social. Barcelona: Gedisa. Cap. 22 i pp: 132-126.

Elster, J. (2009): "Social norms", Hedström, P. i Bearman, P. The Oxford handbook of analytical sociology. Oxford: Oxford University Press. Disponible al Campus Virtual.

La de Bicchieri a:

Bicchieri, C. (2006): The grammar of Society. The nature and dynamics of social norms. Cambridge, Cambridge University Press. Cap. 1.

Un resum de l'aproximació clàssica de la TER a:

Linares, F. (2007): "El problema de la emergencia de normas sociales en la acción colectiva", Revista Internacional de Sociología, 46: 131-160. Disponible al Campus Virtual.

I una discussió de les tres perspectives a:

Tena-Sánchez, J. i Güell, A. (2011): "¿Qué es una norma social? Una discusión de tres aproximaciones analíticas", Revista Internacional de Sociología, 69 (3): 561-583. Disponible al Campus Virtual.

Tema 5

Sobre ciència cognitiva i psicologia i biologia evolucionàries:

J.H. Barkow, L. Cosmides i J. Tooby (eds.), The Adapted Mind, Oxford: Oxford University Press, 1992. La introducció dels autors.

El model Fiske el teniu a:

Fiske, A.P. (1992): "The Four Elementary Forms of Sociality: Framework for a Unified Theory of Social Relations", Psychological Review, 99: 689-723. Disponible al Campus Virtual.

Un resum del treball de Boyer és a:

Boyer, P. (2002): "Restricciones cognitivas sobre las representaciones culturales. Ontologías naturales e ideas religiosas", L.A. Hirschfeld i S.A. Gelman, Cartografía de la mente. La especificidad de dominio en la cognición y en la cultura, Barcelona, Gedisa, vol. 2.

I l'explicació del fenomen dels visitants de dormitori a una secció de:

Wiseman, R. (2011): Paranormality. MacMillan.

Tema 6

A The Oxford handbook of analytical sociology teniu diversos capítols sobre simulació, profecies que es compleixen a elles mateixes, homofília, divorci i consum cultural. Disponible al Campus Virtual.

Els models de llindar de Granovetter estan explicats a:

Granovetter, M. S. (1991): "Modelos de umbral de conducta colectiva", Aguiar, F.: Intereses individuales y acción colectiva. Madrid: Pablo Iglesias.

Tema 8

Part de la discussió sobre capital social és a:

Herreros, F. (2002): ¿Por qué confiar? El problema de la creación del capital social. Madrid: CEACS Instituto Juan March. El capítol on es defineix el concepte.

Tema 9

El concepte de poder de Searle:

Searle, J. (2010): Making the social world. Oxford, New York: Oxford University Press. Cap. 7: "Power".

El model de jerarquies d'estatus de Manzo i Baldassarri:

Manzo, G. i Baldassarri, D. (2012): "Sirens and Grapes in the Emergence of Status Hierarchies". A premsa.

La discussió sobre el concepte de desigualtat:

Noguera, J.A. (2004): "Sobre el concepto de desigualdad en ciencias sociales". Document inèdit. Disponible al Campus Virtual.

Sobre estructures d'oportunitat

Hedström, P. i Bearman, P. (2009): The Oxford handbook of analytical sociology. Oxford: Oxford University Press. Cap. 6. Disponible al Campus Virtual.

El treball sobre desigualtats educatives a França:

Manzo, G. (2013): "Educational Choices and Social Interactions: A Formal Model and a Computational Test." A premsa.

Tema 10

Hedström, P. i Bearman, P. (2009): The Oxford handbook of analytical sociology. Oxford: Oxford University Press. Cap. 25. Disponible al Campus Virtual.

Tema 12

Una introducció al nou institucionalisme:

Goodin, R. (ed.): Teoría del diseño institucional. Barcelona: Gedisa. La introducció del propi autor.

Les paradoxes del vot estan explicades a:

Pettit, P. (2001): "Groups with Minds of their Own", treball presentat a la conferència "Social Ontology after The Common Mind", Erasmus University, Rotterdam. Disponible al Campus Virtual.

Teniu un resum de la discussió de D. North sobre el procés de canvi econòmic a:

North, D. (2001): "La comprensión del proceso de cambio económico", Revista de Occidente, 240.

Tema 12

Sobre sociologia macro-històrica:

Hedström, P. i Bearman, P. (2009): The Oxford handbook of analytical sociology. Oxford: Oxford University Press. Cap. Sobre sociologia macro-històrica. Només la primera part del capítol. Disponible al Campus Virtual.

La discussió sobre les narratives analítiques la teniu a:

Elster, J. (2000): "Rational Choice History: A Case of Excessive Ambition", The American Political Science Review, 94 (3): 685-695. Disponible al Campus Virtual.